

Nr 14

Av herr **Gustafsson** i Borås, *angående förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.*

Inom alkohollagstiftningen innehåller åtskilliga författningar förverkanderegler vid sidan av straffbestämmelser. En närmare redogörelse härför finnes i SOU 1960: 28 "Förverkande på grund av brott". Av densamma framgår bl. a. att i vissa författningar har förverkandebestämmelserna ett fiskaliskt syfte. I andra fall åter är grunden en blandning av fiskaliska intressen och nykterhetspolitiska hänsyn. I en tredje grupp är förverkandereglerna huvudsakligen tillkomna av nykterhetspolitiska skäl. Till den sistnämnda synes höra den författning som här närmast är av intresse, nämligen lagen den 9 maj 1958 om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m. (senaste lydelse enligt lag den 31 maj 1963). Genom densamma beredes möjlighet till beslagtagande och förverkande av alkoholhaltiga drycker eller andra berusningsmedel som påträffas bl. a. hos den som gjort sig skyldig till fylleri ävensom hos den som beträffs med rattfylleri (rattonykterhet). Vidare omfattar lagen det fall att någon i strid mot gällande bestämmelser medför rusdrycker vid offentlig tillställning.

Syftet med denna lag har angivits vara (se betänkandet s. 53 not 60) dels att den för fylleri omhändertagne icke skall sättas i tillfälle att berusa sig omedelbart efter det att han nyktrat till och frigivits, dels att i viss mån verka uppfostrande, dels ock att skydda trafiksäkerheten.

Enligt en i betänkandet (s. 53) angiven annan indelningsgrund än den här ovan nämnda står förverkanden enligt denna författning nära den kategori som rubriceras såsom förverkanden av brottsverktyg i syfte att "avvärja fara för fortsatt brottslig verksamhet".

Utän tvivel har denna lag en vidsträckt praktisk betydelse. Emellertid ger erfarenheter från ordningspolisverksamheten vid handen att det kan ifrågasättas om inte möjlighet till förverkande vid ytterligare ett par typer av lagöverträdelser skulle bli ett verksamt medel i strävandena att minska obehörigt nyttjande av alkoholhaltiga drycker. Härvid åsyftas i första rummet att ett i lokal ordningsstadga infört förbud mot förtäring av rusdrycker utomhus annat än i samband med tillåten utskänkning av sådana rusdrycker blir straffsanktionerat genom allmänna ordningsstadgan men att möjlighet saknas att beslagtaga och förklara rusdryck förverkad, som vid tillfället påträffats hos den felande. Beträffande frekvensen av överträdelser av ett dylikt förbud kan såsom exempel nämnas att för Stockholms vidkommande det under tiden den 1 april—31 oktober 1963 rapporterades 824 fall av rusdrycksförtäring på allmän plats. Såsom skäl för detta förbuds införande i Stockholm åberopades att det i relativt stor omfattning förekom att personer i parker och å andra allmänna platser förtärde rusdrycker, att åtskilliga av dessa personer var notoriska

alkoholmissbrukare, men att det förekom att även i nykterhetskänsliga förhållandevis skötsamma personer inte drog sig för att mer eller mindre öppet konsumera rusdrycker å allmän plats ävensom att sådana beteenden ofta föranledde klagomål från allmänhetens sida. Vid framläggandet av förslaget åberopades jämväl att ingripande med stöd av straffbestämmelserna om förargelseväckande beteende inte alltid vore möjligt. I sistnämnda avseende synes praxis åtminstone i Stockholm vara att endast om rusdrycksförtäringen sker under uppseendeväckande och särskilt störande former förfarandet rubriceras som förargelseväckande beteende. Möjligheterna att utnyttja brottsbalkens förverkandebestämmelser är därigenom begränsade till dylika fall. Avsaknaden av beslags- och förverkandemöjlighet i de mera okomplicerade fallen leder till att det inte effektivt kan förhindras att vederbörande efter ett polisingripande med åtföljande rapportering ändock efter en stund upprepar spritförtäringen. Såväl från nykterhetssynpunkt som av hänsyn till den allmänna laglydnaden måste det därför anses påkallat med förverkandemöjligheter vid överträdelse av förbud mot spritförtäring å allmän plats annat än i samband med tillåten utskänkning.

En annan förbudsbestämmelse inom alkohollagstiftningen, vid vars tillämpande avsaknaden av förverkanderegler gjort sig märkbar — ehuru måhända ej i fullt samma utsträckning som när det gäller det i nästföregående stycke avsedda förbudet — finnes i Kungl. förordningen den 31 maj 1963 om förbud i vissa fall mot förtäring och förvaring av rusdrycker och öl m. m., vilken förordning har avseende å bl. a. lokal eller plats, där serveringsrörelse bedrivs. Överträdelse av förbudet är belagt med straffpåföljd, men förverkandemöjlighet saknas. Skulle det däremot vara så att det i lokalen eller på platsen med erforderligt tillstånd förekommer en tillställning, t. ex. dans, gäller enligt ovannämnda 1958 års lag, 1 § 3 stycket, att förverkandemöjlighet finns ej blott vid förtäring utan även vid medförande av rusdryck, som ej i laga ordning utskänkts. Ett införande av förverkanderegler även för den förra gruppen fall skulle uppenbarligen vara ägnat att öka respekten för förordningens efterlevnad och skapa en större likformighet vid övervakning och beivrande. Till belysning av frekvensen av överträdelser av åsyftade slag kan nämnas, att under en tolv månadersperiod 1962—1963 i Stockholm rapporterades 47 fall av olaga spritförtäring i serveringslokal.

Under åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning angående ett utvidgande av förverkanderegler i lagen den 9 maj 1958 om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.

Stockholm den 12 januari 1966

Axel Gustafsson
i Borås